

[Bernhard Baunsgaard]

de jeg opmærksom på, at det var af bruttoindkomsten, og den må man ikke sammenblande med den skattepligtige indkomst.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lodslov.

(Lovforslag nr. L 93. Fremsat 1/12 78).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om skibsfartens betryggelse.

(Lovforslag nr. L 94. Fremsat 1/12 78).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Preben Steen Nielsen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Poul Nielson, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende bemærkninger til forslaget til lodslov og forslaget om ændring af lov om skibsfartens betryggelse.

Vi hilser det velkommen, at der i lodslovsudvalget gennem fortsatte forhandlinger er opnået et resultat som det, der nu foreligger som grundlag for fremsættelsen af forslaget til lodslov. Vi er enige i, at lodsvæsenet fortsat bør være selv bærende, og vi kan tilslutte os den fordelingsordning, der muliggør dette.

Samtidig finder vi det positivt, at der har kunnet foretages en forenkling af lovstoffet, i hvilken forbindelse vi også kan tilslutte os de foreslåede ændringer i lov om skibsfartens betryggelse.

Jeg skal i øvrigt afholde mig fra at gå i enkeltheder med hensyn til de løn- og pensionsforhold for lodserne, der er omtalt i forbindelse med lovforslaget.

Derimod vil jeg gerne på socialdemokratiets vegne tilkendegive en klart positiv holdning til den fortolkning af § 8, stk. 1, vedrørende lodsvang, der er indeholdt i lovforslaget. Vi er enige i, at også bredere begrundede hensyn som f. eks. miljøhensyn skal kunne danne baggrund for et krav om lodsvang. Faktisk er vi villige til at gå endnu længere end dette, idet vi vil være åbne over for en drøftelse af rimeligheden af helt generelt at indføre lodsvang i de danske farvande.

Vi håber, at disse to lovforslag kan få en velvillig og hurtig gang gennem tinget, og vi skal tilsige vor støtte hertil.

Arentoft (FP):

Dette forslag til ny lodslov er det resultat, som et udvalg, der blev nedsat for at udarbejde forslag til ændring og forenkling af den gældende lodslov, nu er kommet til. Den nugældende lodslov er ret så tungt stof og en skøn blanding af lovparagraffer og administrative bestemmelser. Formålet er at få gennemført en rationalisering af lodseriernes virksomhed og en klar og forståelig lodslov.

Udvalgets betænkning, betænkning nr. 852, foreligger nu, og da det er fagfolk, der har siddet i dette udvalg, er det omdelte lovforslag – lovforslag nr. L 93, fremsat af forsvarsministeren den 1. december 1978 – identisk med udvalgsbetænkningens forslag til lodslov, ligesom de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser er helt identiske, faktisk et bevis på, at et fornuftigt udvalgsarbejde kan give resultat.

Et af hovedsynspunkterne i betænkningen går ud på, at den bestående ordning bør afløses af en ordning, hvorefter lodsernes indkomstforhold i det væsentlige bestemmes af den enkeltes arbejdsindsats. Et andet går ud på, at lodsvæsenet fortsat skal være selv bærende uden udgifter for det offentlige. Et tredje princip i dette lovforslag går ud på, at

[Arentoft]

alle lodserier skal være regulerede, det vil sige, at de skal indbetale samme procentsats til reguleringsfonden og får en række ydelser til gengæld. Her vil fremskridtspartiet i udvalget gerne tage spørgsmålet op om, hvorvidt lodserne skal tvinges til at være medlemmer af pensionskassen, eller man skal overveje, at der indbetales mindre til reguleringsfonden efter en overgangsperiode, og at lodserne så, i forbindelse med at de får mere i løn, selv kan tegne sig en pensionsforsikring.

I § 7, stk. 4, taler man om, at farvandsdirektøren fastsætter nærmere regler for lodsnings udførelse, herunder regler for tilkaldelse af lodser. For det sidste drejer det sig om, at skibe nu over radio kan melde sig i god tid; så kan lodsvagterne bedre tilrettelægges, og det hele kan gøres mere rationelt. Faktisk er tiden løbet fra de hyggelige gamle lodsudkigsstationer.

I bemærkningerne til § 8 tales der om tvangslodsning. Det er også en slags fornyelse, idet man har gjort ordene tvangslodsning og lodstvang identiske, hvorvel de tidligere havde forskellig betydning. Tidligere var det sådan, at hvor der var lodstvang, skulle man have lods om bord, og hvor der var tale om tvangslods, skulle man betale, uanset om man havde lods eller ej. Nu er ordene altså gjort identiske.

En væsentlig ændring – og man kan vel nævne det som en god ændring set fra lodsernes side – er, at lodsnings varighed nu også indgår i betalingen for en lodstving.

Der ligger nu et større arbejde for forsvarsministeriet i den kommende tid med at udarbejde lettilgængelige takstbøger, men her er der mig bekendt gjort et betydeligt forarbejde af fhv. lodsdirektør Mogens Schmidt, der bl. a. var med i udvalget i de første år.

I lovforslaget ligger også, at grundlønnen for alle lodser bliver ens, svarende til en skibsførers i DSB, og således at der som en overgangsordning ydes ekstra tilskud af reguleringsfonden til lodser, der får lønnedgang som følge af loven. Hertil kommer så, at lodseriets overskud fordeles ligeligt blandt lodserne ved lodseriet, som der står i § 15, stk. 2. Her kunne jeg godt tænke mig at spørge forsvarsministeren, hvad der egentlig ligger i ordet ligeligt. Hvis der er væsentlige forskelle i de enkelte lodsers indsats ved samme lodseri i årets løb, skal de så alle have lige meget

eller efter indsats? Jeg håber, der er tale om det sidste.

Sådan ligger der en hel række spørgsmål, som må belyses under udvalgsarbejdet, men jeg kan på fremskridtspartiets vegne tilsige støtte til et godt og sagligt udvalgsarbejde.

Vedrørende lovforslag nr. 94 er der her tale om en følgelovgivning på grund af, at bestemmelserne i den gamle lodslovs kapitel 5 formentlig udgår.

Hele farvandsafmærkningen udføres og vedligeholdes af farvandsvæsenet, og man er rent faktisk allerede i fuld gang med at ændre afmærkningen i henhold til det nye IALA-system, der står for International Association of Lighthouse Authorities. Det er ved at blive indført i en række nordeuropæiske lande og er et kombineret side- og kompasafmærkningssystem med grønt om styrbord og rødt om bagbord. Det er allerede udført i den midterste del af Nordsøen, og i de indre danske farvande er det planlagt til at blive gennemført i efteråret 1980.

Da det er forsvarsministeren, der som den ansvarlige for farvandsvæsenet fører kontrol med farvandsafmærkningen, er dette et lovforslag, som fremskridtspartiet kan tiltræde.

Kristen Østergaard (V):

Selv om der ligger et meget omfattende udvalgsarbejde til grund for det foreliggende forslag til ny lodslov, kan det konstateres, at hovedprincipperne i lovforslaget ikke afviger væsentligt fra det, der har været gældende for tidligere lodslove.

Fra venstre er vi tilfredse med, at der er udsigt til en forenklet administration. Det er vi altid. Vi er selvfølgelig også glade for det, der hedder en forenklet lovtekst i sammenligning med det hidtil gældende. Venstre er tilfreds med, at forslaget fortsat sigter imod, at lodsvæsenet kan være et nogenlunde frit erhverv, økonomisk selv bærende og uden udgift for det offentlige.

Venstre accepterer også principperne om en økonomisk udligning mellem store og små lodserier. Det er simpelt hen nødvendigt for at opretholde de små lodserier. Venstre godkender også den yderligere udligning gennem lodsreguleringsfonden, som forslaget indebærer. En hel række detaljer i forbindelse med reguleringerne og lodsreguleringsfonden vil

[Kristen Østergaard]

det nok være nyttigt at se nærmere på i udvalget.

Med henblik på, at lodseriet skal være økonomisk selv bærende, kan venstre også godkende de forudsete taktsforhøjelser med ca. 6½ pct.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale lovforslaget fra venstres side til vedtagelse efter endt udvalgsbehandling.

Lovforslag nr. L 94, der som allerede nævnt er en følgelovgivning og en konsekvens af lovforslag nr. L 93, kan venstre ligeledes anbefale.

Palle Simonsen (KF):

Både i dag og ved tidligere lejligheder, hvor vi har behandlet lodsloven, har der nok været grundlag for at konstatere, at det er et meget indviklet system at få overblik over. Det minder mig om Bjørn Elmquists gennemgang forleden dag i TV af det europæiske valutariske system, da han sagde, at der var tre, der forstod det, men de kunne ikke forklare det, og så var der tre, der kunne forklare det, men de forstod det ikke. Selv om også der er forskel på perspektiverne, er der nok visse paralleller at drage til lodsspørgsmålet, men som nogle ordførere har været inde på, er der i hvert fald tre grundlæggende motiver bag dette lovforslag.

Man ønsker, at lodshvervet fortsat skal være selv bærende, man ønsker en mere rimelig fordeling, og man ønsker en forenkling af selve lovteksten.

Hvad angår det første og det sidste argument, er vi 100 pct. enige. Vi lægger megen vægt på, at lodserhvervet fortsat kan være selv bærende.

Når det drejer sig om den mere rimelige fordeling af indkomsterne mellem de forskellige lodser, vil vi godt under udvalgsdrøftelserne se nærmere på de ting, for det er hævet over enhver tvivl, at der finder en udjævning sted gennem dette forslag. Det, der er spørgsmålet, er for så vidt efter vores opfattelse, om denne udjævning er for vidtgående. Det vil vi gerne have lejlighed til at se nærmere på i udvalget.

Et af de problemer, som jeg synes melder sig i forbindelse med dette lovforslag er – det har også eksisteret under den nuværende lovgivning, men det bliver vel nok forstærket i forbindelse med dette lovforslag – at i det

øjeblik det bliver så systematiseret, som det her gør for samtlige lodser og lodserier, hvor får vi så incitamentet til, at de enkelte lodser og lodserier holder deres omkostninger nede? Det er jo omkostninger, som refunderes via lodsreguleringsfonden, og jeg synes måske nok, at man ved dette sidste skridt kommer til at pille lidt ved en af disse vigtige mekanismer. Men lad os også se nærmere på det i udvalget.

Hr. Preben Steen Nielsen var i sin ordførelse inde på spørgsmålet om lodstvang. Selv om vi normalt ikke er tilhængere af tvang, vil jeg sige, at vi har det på samme måde som hr. Preben Steen Nielsen, at vi gerne vil se nærmere på dette spørgsmål i udvalget. Efter lovforslaget har ministeren beføjelser til at foretage sig visse skridt i så henseende, men når man tænker på de miljømæssige konsekvenser, der er i moderne tid, er der nok grundlag for at drøfte, om ikke bestemmelsen på dette område skal strammes, således at der i højere grad bliver tale om en form for lodstvang.

Med disse bemærkninger vil jeg sige, at bortset fra den skepsis, jeg har givet udtryk for, er vi gennemgående positive og parate til at gå ind i et sagligt udvalgsarbejde.

Bollmann (CD):

Jeg tror ikke, jeg kan tilføre debatten ret meget nyt. Vi ser positivt på hensigten med forslaget, der jo er udarbejdet efter indholdet i betænkningen fra lodslovsudvalget, som nu efter 8 år har sluttet arbejdet.

Jeg må også erkende, at der er ting i forslaget, som ikke umiddelbart har været klart for mig, og hvor det kan være vanskeligt at gennemskue konsekvenserne, men jeg håber, at vi får klarhed over de ting under udvalgsarbejdet. Vi har fået at vide nu, at det er specialister, der har udarbejdet forslaget, og hr. Arentoft har forklaret det for os, så det skulle være i orden.

En af de ting, jeg ikke har kunnet se, er, om forslagene får væsentlige økonomiske konsekvenser for statskassen, men det kan ministeren måske oplyse om.

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg skal heller ikke forbyde mig alt for meget i selve lovforslaget, fordi det efter min mening i allerhøjeste grad er et lovforslag,

[Bjørn Poulsen]

der hører hjemme i et udvalg. Men jeg skal modsat den konservative ordfører sige, at princippet om udligning mellem indkomsterne har vi i hvert fald ikke noget imod. Vi synes, det er en ganske glimrende ting, man er kommet på her.

Men der er i hvert fald ét punkt i lovforlaget, som for mig ikke er særlig klart, og det er spørgsmålet om lodstvangen. Hvor har vi den lodstvang i dag, hvorledes bliver den administreret, og hvor langt mener ministeren at vi kan komme på rent national basis? Det kunne jeg godt tænke mig at få nærmere oplyst, men da det uden tvivl er en lidt stor sag, vil jeg da gerne vente til udvalgsarbejdet.

Honoré (KrF):

Kristeligt folkeparti har heller ikke mange bemærkninger at gøre om disse to overvejende teknisk betonedede lovforslag, som ser ud til at skulle indebære en forenkling af lovgivningen på disse områder.

Vi har ligesom andre ordførere og partier været opmærksomme på § 8 og lodstvangen og vil også godt have undersøgt spørgsmålet om denne lodstvang nærmere, hvilke skibe der kan være tale om, hvilke farvande og omstændigheder, og om der skal være tale om danske eller udenlandske lodser.

Vi kan tilsige lovforslagene en positiv behandling i udvalget.

Helga Soltau (DR):

Det er med tilfredshed, retsforbundet konstaterer, at dette lovforslag fortsat sikrer det danske lodsvæsens selvstændige beståen uden udgift for det offentlige. Vi er også tilfredse med, at der sker en forenkling af denne lov og en systematisering af den del af loven, der bliver tilbage.

Der kan være mange ting i lovforslaget, som er svære for os at overskue, men vi synes gennemgående, det ser ud som en fornuftig ajourføring af den gældende lodslov, og vi vil da også meget gerne i udvalget være med til at se på den.

Med hensyn til lovforslag nr. L 94 synes vi også, det virker rimeligt, når lodspersonalet ikke har noget at gøre med farvandsafmærkninger og tilsyn hermed, at bestemmelserne herom kører over i loven om skibsfartens

betryggelse, så også det er vi velvilligt indstillet over for.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det radikale venstre kan anbefale lovforslagene. Vi er tilfredse med, at lodsvæsenet bevares som selv bærende erhverv, og med, at man styrker lodsreguleringsfonden og dermed giver de mindre lodserier realistiske eksistensmuligheder.

Da vi sidst gennemførte en lovændring, bemærkede man de store spændinger mellem de regulerede og de ikke-regulerede lodserier, og vi noterede fra vor side også dengang de saglige indvendinger, der blev fremført af den dengang helt nydannede Lodsforeningen af 1977. Vi konstaterer da også med tilfredshed, at denne forenings medlemmer i det store og hele kan tilslutte sig det foreliggende forslag.

Vi er også tilfredse med, at lovforslaget indeholder en betydelig systematisering, og at omfanget er reduceret. Jeg kan på det radikale venstres vegne anbefale lovforslagene.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg er i den situation at kunne sige tak til samtlige ordførere for en positiv stilling til de to lovforslag. Det er, som det er sagt, en indviklet lovgivning, som nok i udvalget har behov for en nærmere gennemgang, og vi skal da være villige til fra forsvarsministeriets side at være med til denne gennemgang af en række af de ting, som her er rejst.

Jeg må dog sige til hr. Arentoft allerede nu, at når der er tale om det, man kalder en ordning, hvorefter der fordeles ligeligt, tales der her om de sidste 20 pct., som indgår i det beløb, som skal fordeles i lodserierne, og det bliver altså fordelt ligeligt pr. person. Forestiller man sig et lodseri eksempelvis på 5 personer, som har stort set det samme arbejds timemæssigt osv., vil det nogenlunde svare til den indsats, der ydes af den enkelte. Det er klart, at der kan være forskel på lodserierne, men ikke på personerne inden for de enkelte lodserier.

Jeg vil gerne sige til hr. Bollmann, at der er ikke nogen umiddelbare økonomiske konsekvenser for staten.

Spørgsmålet om lodstvang synes jeg vi må drøfte i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om bygningsfredning.
(Lovforslag nr. L 88. Fremsat 29/11 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Thorndahl (FP):

Der er næppe tvivl om, at der i den danske befolkning er en bred forståelse for det ønskelige og hensigtsmæssige i at bevare og værne om vore ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi. Derimod kan man nok være i tvivl om, hvorvidt det er en hensigtsmæssig metode, der lægges op til i denne lovgivning. Efter gennemgang af lovforslaget har jeg i hvert fald svært ved at forstå, at der overhovedet kan findes borgere, der har lyst til at eje bygninger, der er fredet, eller som kan tænkes fredet, med det enorme net af restriktioner, kontrol og styring, der væltes ned over de stakkels mennesker. Det forudsættes, at en række af vore værdifulde bymiljøer anvendes og bebos. De kan ikke tåle uden miljømæssig forringelse at ligge som livløse museumsbygninger, og man kan få en fornemmelse af, at denne lovgivning lægger op til at afhumansere vore fredede bygninger.

En række af lovforslagets formuleringer er efter mit skøn upræcise og kan bestemt ikke skabe tillid hos eller sikkerhed for ejere og beboere i de fredede eller såkaldt fredningsværdige bygninger. F. eks. står der i § 1, stk. 2:

»Ved lovens administration skal der lægges vægt på, at de bygninger, der værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt.«

Hvad betyder det egentlig i praksis? Ja, der ligger fire skøn blot i dette lille stykke. Der skal lægges vægt på, der skal skønnes over hensigtsmæssighed, der skal tages hensyn til bygningernes særlige karakter, og der skal tages hensyn til deres opretholdelse på længere sigt, alt sammen i samme lille stykke. Miljøministeren er næppe præcist i stand til at fortælle folketings og offentligheden, hvad det reelle indhold i denne gummiparagraf er, hvis ikke den alene har til formål at kunne dække et hvilket som helst skøn, der udøves af ministerens embedsmænd, og det er måske nok også det, der er meningen.

Det er bestemmelser af den karakter, der med rette kan forstærke utilfredsheden med folketings i hvert fald hos dem, paragraffen benyttes imod. Og hvad forstand har ministerens embedsmænd overhovedet på, hvad der er en hensigtsmæssig funktion for anvendelsen af de fredede bygninger? Efter mit skøn næppe megen.

I § 4 bestemmes, at bygninger fra før år 1536 uden særlig beslutning er fredede. Hvordan virker det så? Ja, udgangspunktet kan i hvert fald være, at det næppe er alle bygninger, der har påtrykt opførelsesår, men man skal måske kunne se på byggeattesten, om den er underskrevet af Christian III eller senere konger. Bygninger er jo heller ikke noget statisk. Hvor stor en del af bygningen – og bygningen omfattet som helhed – skal være fra før 1536, før § 4 virker? Det går jeg ud fra ministeren præcist kan oplyse. I og med at § 4 er en så kategorisk udformet paragraf, må jeg gå ud fra, at ministeren selvfølgelig klart og udtømmende kan svare på dette spørgsmål.

I medfør af § 10 fastsættes, at arbejder ud over almindelig vedligeholdelse skal godkendes af ministeren. Ja men hvad er almindelig vedligeholdelse for fredede bygninger? Er det det samme som vedligeholdelsen for nybyggeri, eller er det bestemt af alderen og/eller kvaliteten af byggeriet? Jeg går ud fra, at ministeren kan svare præcist herpå, bl. a. fordi overtrædelse efter forslaget skal straffes efter lovforslagets § 34, og det må vel i et